

יום המים הבינלאומי

אוגדן פעילויות לצוותי החינוך בגיל הרך

הקדמה לצוותים החינוכיים

"מים של פעם - ערך של היום"

טיול קהילתי למקורות מים בסביבה הקרובה

פעילות מוזיקלית: קסם על ים כנרת

הקדמה לצוותים החינוכיים

יום המים הבינלאומי מצוין מדי שנה ב-22 במרץ. יום זה הוא הזדמנות לעסוק במים לא רק כמשאב טבעי, אלא גם כמרכיב בזהות התרבותית וההיסטורית של העם. לאורך הדורות מים ליוו את סיפור העם – במקורות, בנדודים, בהתיישבות, בחקלאות ובחיי היומיום. עיסוק במים מאפשר חיבור לשורשים, למסורת, לסיפורים, למנהגים ולערכים של אחריות, שותפות ושמירה על הטבע.

כחלק מהיום הבין לאומי למים ניתן לשתף את ילדי הגן והמשפחות בפעילויות קהילתיות המדגישות את מקומם של המים בתרבות, במורשת ובחיי היום יום. ניתן להזמין הורים, סבים וסבתות לשתף בסיפורים, זיכרונות וחוויות הקשורים למים בעבר: בארות שכונתיות, כביסה בנחל, שאיבת מים, אגירת מי גשמים או טיולים משפחתיים לנחלים ומעינות. שיח בין דורי זה מאפשר לילדים להכיר את המים כמשאב בעל ערך היסטורי, תרבותי וחברתי, ולא רק כמשאב טבעי.

יום זה יכול לשמש נקודת פתיחה לפעילות מתמשכת בגן ובקהילה, כגון: סיורים למקורות מים מקומיים (נחל, מעיין, מאגר מים), שיתופי פעולה עם ספרייה קהילתית סביב סיפורים ואגדות על מים, מפגש עם אנשי מקצוע מהקהילה העוסקים במים (חקלאים, אנשי רשות המים, מדריכי טבע), או יצירת מיזם קהילתי קטן של חיסכון במים בבית ובגן. פעילויות אלה מחזקות את תחושת השייכות למקום, מחברות בין עבר להווה, ומטפחות אחריות משותפת לשמירה על מקורות המים בסביבה הקרובה.

להעשרה: [אוגדן פעילויות "יום המים הבינלאומי"](#)

[אוגדן "מים - מעיין של בריאות"](#)

פעילות " מים של פעם - ערך של היום "

על הפעילות

נזמין הורים, סבים או סבתות לשיח בגן שבו הם משתפים את הילדים בזיכרון אישי הקשור לשימוש במים מהעבר: איך הביאו מים הביתה, כביסה ליד נחל, בור מים בגינת בעזרת קשר כביסה או חיסכון במים בתקופות של מחסור. אפשר להזמין את האורחים לשתף את הילדים בשירים שקשורים במים אותם הכירו בילדותם.

הכנות לצוות

בהתאם לאורח או האורחת שיגיעו לגן ולסיפורם מומלץ לקיים חשיפה ראשונית לילדים.

אפשר לספר סיפור המספר על התקופה המדוברת, כדאי לשלב חפץ, תמונה או תצלום ישן הקשור למים, כדי לעגן את הסיפור בהתבוננות מוחשית. אפשר להציע לילדים להעלות שאלות שמעניינות אותם- מומלץ לתעד.

מהלך הפעילות

ביום הביקור, כדאי לחזור לרשימת השאלות שהכנתם ולהיזכר בהן. בזמן הצגת הדברים, חשוב לעצור ולתווך את הדברים בכדי לסייע לילדים להבין. בנוסף, כדאי להזמין את הילדים לשאול את השאלות שעניינו אותם או שאלות שעלו תוך כדי המפגש.

סיכום

מומלץ לזמן לילדים התנסות פעילה בשימושי מים מן העבר, באמצעות פעילויות חווייתיות כגון בניית דגם של באר, כיבוס בגדי בובות בגינת מים בעזרת קרש כביסה ועוד.

חשוב לזמן פעילות המשך בגן, שבה הילדים מתנסים בגיבוש ויישום רעיונות לחיסכון במים, כערך סביבתי בעל משמעות גם בחיי היום יום בהווה.

להעשרה: מאמר ["שיטות לחיסכון במים בגן"](#)

טיול קהילתי למקורות מים בסביבה הקרובה

על הפעילות:

כחלק מהחיבור בין הגן, הקהילה והסביבה המקומית, ניתן לזמן טיול משותף עם נציגי הקהילה למקורות מים בסביבה הקרובה, כגון נחל, אגם או שלולית עונתית. במהלך הטיול הילדים מתבוננים במקורות המים, מקשיבים לסיפורים וידע מקומי של בני הקהילה על המקום, ושואלים שאלות הנוגעות לשינויים עונתיים, לשימושי המים בעבר ובהווה ולחשיבות השמירה עליהם.

הפעילות מאפשרת לילדים להכיר את מרחבי החיים שלהם דרך חוויה ישירה, לחזק את תחושת השייכות למקום, ולהבין שמקורות המים הם חלק מהקהילה ומהמורשת המקומית, לצד היותם משאב טבע שיש לשמור עליו.

הכנות לצוות

לפני היציאה לסיור **כדאי** לבקר במקום ולבחון היכן כדאי לעמוד או לשבת עם הילדים, לתכנן מה כדאי לקחת עימכם על מנת לפעול במקום או לאסוף לגן ממצאים.

בשיחה עם הילדים אפשר לברר האם ביקרו פעם במקום? **כדאי** לאפשר לילדים שביקרו לספר מה הם זוכרים שראו שם? אפשר להזמין את הילדים לבדוק אולי יש בבתיהם תמונות של המקום.

אפשר להציג בפני הילדים תמונות מהמקום בו תבקרו, ולשאול אותם מה ירצו לעשות שם. אלו שאלות היו רוצים לשאול את מי שיפגשו. כיצד הם רוצים לתעד את הסיור- בציור/ בצילום/ בהקלטה.

טיול קהילתי למקורות מים בסביבה הקרובה

מהלך הפעילות

ביום היציאה לסיור, חשוב לתת לילדים להיות פעילים בהכנות- אפשר להזמין אותם להיות אחראים על הציוד אותו ביקשו לקחת, ולהיזכר בשאלות אותן רצו לשאול. במהלך הסיור אפשר לשאול את הילדים שביקרו במקום בעבר האם משהו השתנה מהפעם האחרונה שביקרו שם.

אפשר להציע לילדים לתעד את המקום, לצייר או לצלם. במידת האפשר להשתמש בכלי מדידה, ולאסוף ממצאים אותם יוכלו להביא אל הגן. כדאי לעודד את הילדים להתבונן לסביבה המקיפה את מקור המים. לבדוק האם קיים גדר? האם ישנה צמחיה ייחודית באזור, אולי לגלות עקבות בעלי חיים.

חשוב לשוחח עם הילדים על חשיבות מקווה המים לחי, לצומח ולאדם.

מומלץ לעודד את הילדים לשאול שאלות, להשוות בין מקורות מים שונים ולזהות שינויים עונתיים, כהזדמנות לפיתוח מיומנויות חקר והבנה סביבתית

כדאי לאפשר לנציגי הקהילה לשתף בעדויות אישיות על השתנות מקורות המים לאורך השנים, כדי שהילדים ייחשפו לשינויים דרך ידע מקומי וחוויות חיים, ויבינו שמקורות מים הם דינמיים ומשתנים בזמן

טיול קהילתי למקורות מים בסביבה הקרובה

סיכום

עם החזרה לגן מומלץ לשוחח עם הילדים על הסיור, לאפשר להם לשתף ברשמים ובתיעוד.

אפשר לשרטט מפה של הדרך אל האתר בו בקרתם, להכין אוגדן ובו התיעוד בקלסר או במחשב הגן.

אפשר להציע לילדים להכין פודקסט ובו יספרו על הביקור וימליצו על האתר.

חשוב! מומלץ לאתר הזדמנויות לחקר הקשורות למקור המים שנבקר בו, ולשוב אליו גם לאחר הסיור המשותף, לצורך קידום תהליך חקר מתמשך הכולל התבוננות, מעקב ותיעוד.

להעשרה: פעילות "[ראשונים וצפרדעים - השלולית כבית גידול](#)

סרטון "[למידה במרחבי החיים – גן ים](#)"

שידור: "[נצא אל שלולית החורף בשדה ובחצר הגן](#)"

פעילות מוזיקלית: קסם על ים כנרת מילים: מרדכי הוניג, לחן: ג'ון סטפן זמצ'ניק

על הפעילות:

הכנרת, מקור מים מרכזי ובעל משמעות היסטורית ותרבותית עמוקה, תופסת מקום מיוחד גם בזמר העברי. סביב המים – ובעיקר סביב הכנרת – נכתבו שירים רבים המבטאים געגוע וערכים של חלוציות, עבודה משותפת, אהבת הארץ וחיבור לאדמה ולטבע. השירים שנכתבו על שפת הכנרת ובסביבתה הפכו לחלק מהפסקול התרבותי הישראלי ומלווים דורות של ילדים ומבוגרים כאחד.

דרך המוזיקה והשירה הילדים נחשפים למים לא רק כמשאב טבע חיוני, אלא גם כמקור השראה תרבותי ורגשי המחבר בין אדם, מקום ומורשת. השירה המשותפת מאפשרת לחוות דרך הקול וההקשבה את הזרימה, הרוגע והעוצמה שבמים, ולהתחבר לערכים של שותפות, קהילה ושמירה על משאבי הטבע – כפי שבאו לידי ביטוי בחיי הקהילה סביב הכנרת לאורך השנים.

מטרת הפעילות: לחבר את הילדים למורשת התרבותית הישראלית דרך שירים העוסקים במים ובכנרת, ולהעמיק את ההבנה של חשיבות המים לחיי האדם, לקהילה ולתרבות, באמצעות חוויה מוזיקלית משותפת.

הכנות לצוות

ארגנו את הגן וצרו מרחב גדול שיאפשר תנועה לילדי הגן, הכינו את השיר להשמעה (בחרו בביצוע הנכון, השמיעו ללא פרסומת מקדימה, בעוצמה לא חזקה מדי).

פעילות מוזיקלית: קסם על ים כנרת מילים: מרדכי הוניג, לחן: ג'ון סטפן זמצ'ניק

מהלך הפעילות

- נשוחח על מקום המגורים שלנו (כפר? מושב? קיבוץ? מושבה?)
- נתבונן במפת ארץ ישראל ונזהה מקומות שונים ואת ההבדלים ביניהם
- נשוחח על מקומות מוכרים (ים, חרמון, עיר הבירה ירושלים)
- נאזין לשיר תוך כדי הנחת תמונות הממחישות כל משפט בטקסט.
- נשוחח על תוכן השיר ונסביר מילים וביטויים (כמו: "קסם על ים כנרת", "ירח שט", "גלי כסף" ועוד).
- נזמין את הילדים להציע תנועה לכל חלק מוזיקלי בשיר
- חלק א' – 2 שורות ראשונות בכל בית ("קסם.... ירח שט", "יפה את.. אהובה")
למשל: הקשת פעמה על הברכיים
- חלק ב' - חוזר פעמיים בכל בית ("על גלי.... חותרת"); "אני שלך ואת שלי" למשל:
תנועת גל
- חלק ג' – 2 שורות אחרונות חוזרות פעמיים בכל בית
למשל: יד נפתחת לימין, יד נפתחת לשמאל והנחת הידיים בסיכול על הכתפיים (כמו
חיבוק)
- נאזין לשיר ונצטרף בתנועות שהילדים הציעו
- נציע תנועה במרחב לחלק חלק מוזיקלי בשיר, למשל:

פעילות מוזיקלית: קסם על ים כנרת מילים: מרדכי הוניג, לחן: ג'ון סטפן זמצ'ניק

חלק א' – הליכה בפיזור

חלק ב' – תנועת גל בעמידה

חלק ג' – בעמידה יד נפתחת לימין, יד נפתחת לשמאל וסיבוב

➤ נאזין לשיר ונצטרף בתנועות שהילדים הציעו

➤ נבחר שלושה כלי נגינה שונים לכל חלק מוזיקלי בשיר, למשל:

חלק א' – הקשה במקלות הקשה

חלק ב' – נענוע מרקס

חלק ג' – הקשה בפעמונים וצלצול בשורה האחרונה

סיכום

מומלץ לשלב את השיר בשגרת הגן באופן הדרגתי, בכל מפגש לא יותר משלוש השמעות וליצור את ההמחשה של השיר בהמשך יחד עם הילדים.

חשוב: לחזור על הפעילות המוזיקלית בכל פעם בדרך אחרת וכך לשלב את השיר כחלק מהפסקול המוזיקלי של הילדים ולאפשר להם לקדם את המיומנויות והכישורים המוזיקליים שלהם.

נלמד את ריקוד העם בשידור במחול במערכת הלאומית

פעילות מוזיקלית: קסם על ים כנרת מילים: מרדכי הוניג, לחן: ג'ון סטפן זמצ'ניק

להעשרה:

- נשחק במשחק תנועתי המביעה את תנועת הגלים בכנרת (גלים שקטים, סוערים, מתגברים, נחלשים) ניתן להשתמש במשחק גם במצנח.
- נכיר שירים נוספים בנושא מים: "מים בששון" מילים מהמקורות ולחן עמנואל עמירן, "אל תבזבזו את המים שלנו" מאת דתיה בן-דור והכנרת: "הכל פתוח" מאת נעמי שמר, "שירי לי כנרת" מאת עודד פלדמן, מילי מירן ורמי קידר, "כנרת" מאת רחל ונעמי שמר.

נלמד את [ריקוד העם](#) בשידור במחול במערכת הלאומית

